

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

7M04 - Бизнес, басқару және құқық
(Білім беру саласының жіктелуі және коды)

7M041 - Бизнес және басқару
(Даярлау бағытының жіктелуі және коды)

0410
(Халықаралық стандарттық білім беру жіктеуішіндегі код)

M072 - Менеджмент және басқару
(Білім беру бағдарламасы тобының жіктелуі және коды)

7M04114 - Искерлік әкімшілендіру (Executive MBA)
(Білім беру бағдарламасының коды және атауы)

Магистр
(дайындық деңгейі)

Семей

Білім беру бағдарламасы

7M04 – Бизнес, басқару және құқық
(Білім беру саласының жіктелуі және коды)

7M041 - Бизнес және басқару
(Даярлау бағытының жіктелуі және коды)

0410

(Халықаралық стандарттық білім беру жіктеуішіндегі код)

M072 - Менеджмент және басқару
(Білім беру бағдарламасы тобының жіктелуі және коды)

7M04114 - Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA)
(Білім беру бағдарламасының коды және атауы)

Магистр

(дайындық деңгейі)

АЛҒЫ СӨЗ

Әзірленді

Қазақстан Республикасы ҒжЖБМ 2022 жылғы 20 шілдедегі № 2 бұйрығы (жаңа редакцияда - 20.02.2023 № ЖжЖООкБМЖМС негізінде 7М041 - Бизнес және басқару даярлау бағыты бойынша 7М04114 - әкімшілендіру (Executive MBA) білім беру бағдарламасы Академиялық комитетінде

АК құрамы	Аты- жөні, толық	Ғылыми лауазымы, атағы, қызметі
АК жетекшісі	Зейнуллина Айгул Жумағалиевна	Бизнес жоғарғы мектебінің жетекшісі, э.ғ.к., қауымдастырылған профессор
БББ менеджері	Искакова Марал Сериковна	ББ менеджері, PhD, «Экономика және қаржы» кафедрасының аға оқытушысы
АК мүшесі	Кажиева Жания Хайдаровна	"Экономика және қаржы" кафедрасының қауымдастырылған профессоры, э.ғ.к.
АК мүшесі	Еспенбетова Баян Араповна	"Экономика және қаржы" кафедрасының қауымдастырылған профессоры, э.ғ.к
АК мүшесі	Есенжолов Нуржан Ергалиевич	Абай облысы Семей қаласы Ішкі саясат бөлімінің басшысы
АК мүшесі	Абжаков Асет Талгатбекович	Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы мемлекеттік басқару Академиясының Абай облысы бойынша Филиал директоры
АК мүшесі	Токенова Еркежан Сеитовна	МБУФ-301 тобы магистранты
АК мүшесі	Сандыбаева Әсем Асылбекқызы	МБУФ -301 тобы магистранты

ПІКІР БЕРІЛДІ

Аты- жөні, толық	Қызметі, жұмыс орыны
Мусина Лаура Багдатовна	Семей қаласы мәслихатының аппарат басшысы
Тлеубаев Тимур Ерниязович	"Семей цемент зауыты"ПК" ЖШС директорыК

ҚАРАСТЫРЫЛДЫ

Гуманитарлық-экономикалық факультетінің Академиялық сапа жөніндегі комиссиясының отырысында 2024 жылғы 15 қаңтардағы No2 хаттама.

Бизнес жоғары мектебінің Академиялық сапа жөніндегі комиссия отырысында Университеттің Ғылыми кеңесінде бекітуге ұсынылды
2024 жылы "06" маусым, №1 хаттама

БЕКІТІЛДІ

Университеттің Ғылыми кеңесінің отырысында, 2024 жылғы "19" қаңтардағы № 6/1 хаттама.

Университеттің Ғылыми кеңесінің отырысында, 2024 жылғы 28 маусыдағы № 11 хаттама

Мазмұны

1. Кіріспе

2. Білім беру бағдарламасының паспорты:

2.1. Білім беру бағдарламасының мақсаты;

2.2. Білім беру бағдарламасы шеңберінде даярлау бейінінің картасы:

Білім беру саласының жіктелуі және коды;

Даярлау бағытының жіктелуі және коды;

Халықаралық стандарттық білім беру жіктеуішіндегі код;

Білім беру бағдарламасы тобының жіктелуі және коды;

Білім беру бағдарламасының коды және атауы;

2.3. БББ айрықша ерекшеліктері (қос дипломды/бірлескен, ЖЖОКБҰ-серіктес, double major, инновациялық);

2.4. Түлектің біліктілік сипаттамасы:

Берілетін дәреже / біліктілік;

Кәсіптік стандарттың атауы;

Жаңа мамандықтар атласы;

Өңірлік стандарт;

Кәсіп атауы / маманның қызметінің тізімі;

СБШ (салалық біліктілік шеңбері) бойынша біліктілік деңгейі;

Кәсіби қызмет саласы;

Кәсіби қызмет нысаны;

Кәсіби қызмет түрлері;

2.5. Бітіруші түлек моделі.

3. Білім беру бағдарламасының модульдері мен мазмұны

4. Білім беру бағдарламасындағы көлемін көрсететін жиынтық кесте 7M04114 - Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA)»

1.Кіріспе

1.1.Жалпы деректер

Білім беру бағдарламасы таңдалған бағдарламаның тұжырымдамасына, «Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті» КеАҚ миссиясы мен мақсаттарына сәйкестігін көрсетеді, білім алушылар контингентінің ерекшеліктерін, олардың білім алу қажеттіліктерін, мүмкіндіктері мен қажеттіліктерін анықтайды.

«Іскерлік әкімшілендіру» модульдік білім беру бағдарламасы еңбек нарығының талаптарын ескере отырып, университетте әзірленген және бекітілген құжат болып табылады.

Білім беру бағдарламасы Қазақстан Республикасының жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру саласындағы заңнамалық негіздерін ескере отырып құрастырылған.

Білім беру бағдарламасын іске асыру кезінде оқу процесінде тез өзгертін технологиялық ортада білім алушылардың цифрлық құзыреттерін дамыта отырып, жасанды интеллект құралдарын қолдану көзделеді.

Білім беру бағдарламасы жоғары оқу орны жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар студенттерді оқытуды, сондай-ақ оның әлеуметтенуін және қоғамға кірігуін көздейді.

1.2.Қорытындылау критерийлері

Магистрлерді даярлаудың оқу процесін аяқтаудың негізгі критерийі – білім алушының кемінде 30 кредиттік теориялық оқуды меңгеруі, 18 кредиті - магистранттың эксперименттік зерттеу жұмысы, магистрлік жобаны ресімдеу және қорғау үшін -12 кредит . Барлығы - 60 кредит.

1.3.Типтік оқу мерзімі: 1 жыл

2. Білім беру бағдарламасының паспорты

2.1. Білім беру бағдарламасының мақсаты	Адами капиталды дамыту және топ-менеджерлерді, мемлекеттік менеджерлерді, бизнес сарапшыларды, кеңесшілерді және халықаралық көшбасшыларды даярлау үшін бизнес білімінің ең жақсы тұжырымдамаларын қалыптастыру.
2.2. Білім беру бағдарламасы шеңберінде даярлау бейінінің картасы	
Білім беру саласының жіктелуі және коды	7M04 - Бизнес, басқару және құқық
Даярлау бағытының жіктелуі және коды	7M041 - Бизнес және басқару
Халықаралық стандарттық білім беру жіктеуіндегі код	0410
Білім беру бағдарламасы тобының жіктелуі және коды	M072 - Менеджмент және басқару
Білім беру бағдарламасының коды және атауы	7M04114 - Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA)
2.3. БББ айрықша ерекшеліктері (қос дипломды/бірлескен, ЖЖОКБҰ-серіктес, double major, инновациялық)	қосдипломды
2.4. Түлектің біліктілік сипаттамасы	
Берілетін дәреже / біліктілік	магистр MBA
Кәсіптік стандарттың атауы	Шағын (орта) фирманы басқару
Жаңа мамандықтар атласы	қарастырылмаған
Өңірлік стандарт	қарастырылмаған
Кәсіп атауы / маманның қызметінің тізімі	Ұйымның директоры (бас директор, атқарушы директор, президент, басқарма төрағасы, менеджер). Директордың көмекшісі (бас директор, атқарушы директор, президент, басқарма төрағасы, менеджер) және басқа топ-менеджерлер (референт, кеңесші) Инвесторлармен байланыс жөніндегі директор Директордың коммерциялық мәселелер жөніндегі орынбасары (коммерциялық директор, вице-президент). Директордың экономикалық мәселелер жөніндегі орынбасары (директор, вице-президент) (бас экономист) Акционерлік қоғамның (директорлар кеңесінің) корпоративтік хатшысы Жоба менеджері Инвесторлармен байланыс жөніндегі менеджер Мемлекеттік сатып алу менеджері Инвесторлармен байланыс бөлімінің басшысы Жоспарлау-экономикалық бөлімінің бастығы Қаржы бөлімінің басшысы (қаржы директоры) Жоба менеджері Филиал басқарушысы Орта білімнен кейінгі және жоғары білім беретін оқу орындарында базалық және бейіндік пәндер оқытушысы Ғылыми-зерттеу ұйымдарының маманы
СБШ (салалық біліктілік шеңбері) бойынша біліктілік деңгейі	7

Кәсіби қызмет саласы	Қаржы-экономикалық қызмет Әр түрлі деңгейдегі мемлекеттік органдар Ірі кәсіпорындар Біріккен кәсіпорындар, шетелдік компаниялардың филиалдары Техникалық, кәсіби және жоғары білім беретін мекемелерде оқытушылық қызмет
Кәсіби қызмет нысаны	<ul style="list-style-type: none"> - Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі, - Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі, - Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі, - министрліктер мен ведомстволардың шаруашылық қызметтері; - бюджеттік ұйымдар мен мекемелер; - коммерциялық банктер, - қор биржалары, - инвестициялық қорлар, - салық органдары, - қаржылық компаниялар, - микрокредиттік ұйымдар; - фирмалар, - әртүрлі ұйымдық-құқықтық нысандағы шаруашылық жүргізуші субъектілер. - ғылыми-зерттеу ұйымдары, орта және жоғары оқу орындарынан кейінгі оқу орындары <p>Ұйымдар, фирмалар, компаниялар қызмет түріне, көлеміне немесе меншік нысанына қарамастан корпорациялар, мемлекеттік органдар, ғылыми ұйымдар, орта және жоғары оқу орындарынан кейінгі оқу орындары</p>
Кәсіби қызмет түрлері	EMBA білім беру бағдарламасының түлектері кәсіби қызметтің келесі түрлерін орындай алады: <ul style="list-style-type: none"> - ұйымдастырушылық және басқарушылық; - өндірістік және басқарушылық; - кәсіпкерлік; - талдамалық
2.5. Бітіруші түлек моделі	7M04114 - Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA) 1. Бітіруші түлектің үлгісі MBA бағдарламасы (EMBA) түлектерінің құзыреттері келесі білімдер мен дағдылар арқылы анықталады: 1) қазіргі нарықтық жағдайда ұйым қызметінің стратегиялық ұстанымдарынан бизнесті басқарудың мәні; 2) ұйымдардың құрылымы, олардың мүдделі тұлғалармен (мүдделі тараптармен) өзара әрекеттесу тетіктері, ұзақ мерзімді перспективада сыртқы контексте жұмыс қағидаттары; 3) стратегиялық менеджменттегі көшбасшылық тұжырымдамасы; 4) басқарудың заманауи тәсілдері; 5) басқарудың талдамалық әдістері, талдау және мәселелерді шешу әдістері, сондай-ақ шешім қабылдау және оларды тәжірибеге енгізу әдістері; 6) бизнестің жаһандануының маңыздылығы;

7) бизнестің проблемалық аспектілерін талдау және оларды шешу жолдарын құру;
8) сыртқы ортаның әсерін анықтау және оны басқарудың тәжірибелік мәселелерін шешу кезінде ескеру;
9) теорияны білуге, заманауи зерттеулер мен тәжірибелік талаптарға негізделген басқарудың әртүрлі функционалдық аспектілерін біріктіруге;
10) компанияны басқару мәселелерін шешу үшін маркетингтік және қаржылық тәсілді қолдану;
11) бизнесті жүргізу және оны халықаралық ортадағы бәсекелестік тұрғысынан басқару мәселелерін қарастырады.

2. Жеке даму және көшбасшылық құзыреттіліктер
Түлектердің құзыреттіліктері тұлғалық дамуды және көшбасшылық қасиеттерді қалыптастыруды сипаттайтын оқу нәтижелерін көрсетеді:

- 1) ғылыми білімнің шекарасын кеңейте отырып, өзіңіздің ғылыми идеяны құру, оларды ғылыми қоғамдастық алдында қорғау;
- 2) көшбасшылық қасиеттерге, орта немесе жоғары буын басшыларынан тиімді басқару командасын құра білуге, басқарудың барлық деңгейлерінде өзара түсіністікке және әлеуметтік серіктестікке қол жеткізуге;
- 3) стандартты емес есептердің бірегей шешімдерін табу;
- 4) одан әрі кәсіби дамуды жоспарлау және болжау.

3.Білім беру бағдарламасының модульдері мен мазмұны

Модуль 1. Социолінгвистикалық және басқарушылық қызмет

Модуль мазмұнының қысқаша сипаттамасы

Тиімділіктің дербес әдістемесін қолдану және тұлғалық өсу түсінігі мен табысты көрсету;мультимәдени бизнес-ортаға бейімделе білу және халықаралық нарықтарда адамдармен тиімді жұмыс істей білу;әлемнің кез келген елінде мансапты іске асыру үшін этикалық көшбасшылық көзқарасы мен коммуникация тиімді дағдыларын дамыту;идеялар мен нәтижелерді таныстыра білу, аудитория алдында сөз сөйлеу, бизнес, басқару мен жеке өсу саласындағы кәсіби міндеттерді шешу үшін осы дағдыларды пайдалану

Модуль пәндері

Жанжалдарды басқару

Көшбасшылық және келіссөздер

Менеджменттегі әлеуметтік коммуникациялар

Мәдениетаралық стратегиялық менеджмент

Стресс пен әл-ауқатты басқару

Эмоционалды интеллект және бизнестегі жетістік

Модуль 2. Ұйымның даму стратегиясы

Модуль мазмұнының қысқаша сипаттамасы

Даму стратегиясына сәйкес фирманың бюджетін қалыптастыру және орындау, басқарушылық және инвестициялық шешімдер қабылдау;компанияны басқару және стейкхолдерлермен өзара іс-қимыл мәселелерін шешу үшін маркетингтік және қаржылық құралдарды пайдалану;экономикадағы, адам өміріндегі жаңа технологиялар мен дизруптивті түрлендірілуге бағдарланған тұрақты даму бағдарламаларын әзірлеу

Модуль пәндері

PR Менеджмент

Бизнес-зерттеу

Инвестициялық менеджмент

Корпоративті әлеуметтік жауапкершілік

Халықаралық кәсіпкерлік құқық

ЕАЭО халықаралық сауда және кедендік құқық

Халықаралық маркетинг менеджмент

Стратегиялық менеджмент

Корпоративтік қаржы басқару

Бизнестің құндылығын басқару

Маркетингті басқару этикасы

Қорытынды аттестаттау

Модуль мазмұнының қысқаша сипаттамасы

Қорытынды аттестаттау міндетті болып табылады және бітіру жұмысын дайындауды және жария қорғауды қамтиды. Мұндай жұмыс белгіленген тәртіппен қорғалған жеке жоба түрінде ұсынылуы мүмкін. Қорытынды аттестаттауды сыртқы сарапшылардың, оның ішінде бейінді кәсіпорындардың жұмыс істеп тұрған менеджерлерінің төрағалығымен және міндетті өкілдігімен аттестаттау комиссиясы жүзеге асырады.

Модуль пәндері

Магистрлік проект

4.Білім беру бағдарламасындағы көлемін көрсететін жиынтық кесте

«7M04114 - Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA)»

Пән атауы	Цикл / компо- не нт	Семестр	Кредиттер саны	Барлық сағат саны	Дәріс	Пр. / Сем.	Зерт	ОБА ӨЖ	БАӨ Ж	Білімді бақылау нысаны
Модуль 1. Социоллингвистикалық және басқарушылық қызмет										
Жанжалдарды басқару	БП/ТК	1	5	150	15	30		35	70	Емтихан
Көшбасшылық және келіссөздер	БП/ТК	1	5	150	15	30		35	70	Емтихан
Менеджменттегі әлеуметтік коммуникациялар	БП/ТК	1	5	150	15	30		35	70	Емтихан
Мәдениетаралық стратегиялық менеджмент	БП/ТК	1	5	150	15	30		35	70	Емтихан
Стресс пен әл-ауқатты басқару	БП/ТК	1	5	150	15	30		35	70	Емтихан
Эмоционалды интеллект және бизнестегі жетістік	БП/ТК	1	5	150	15	30		35	70	Емтихан
Модуль 2. Ұйымның даму стратегиясы										
PR Менеджмент	БеП/ТК	1	5	150	15	30		35	70	Емтихан
Бизнес-зерттеу	БеП/ ЖООК	1	3	90	15	15		20	40	Емтихан
Инвестициялық менеджмент	БеП/ТК	1	5	150	15	30		35	70	Емтихан
Корпоративті әлеуметтік жауапкершілік	БеП/ТК	1	4	120	18	18		28	56	Емтихан
Халықаралық кәсіпкерлік құқық	БеП/ТК	1	4	120	18	18		28	56	Емтихан
ЕАЭО халықаралық сауда және кедендік құқық	БеП/ТК	1	4	120	18	18		28	56	Емтихан
Халықаралық маркетинг менеджмент	БеП/ТК	1	5	150	15	30		35	70	Емтихан
Стратегиялық менеджмент	БеП/ ЖООК	1	3	90	15	15		20	40	Емтихан
Корпоративтік қаржы басқару	БеП/ТК	1	5	150	15	30		35	70	Емтихан
Бизнестің құндылығын басқару	БеП/ТК	1	5	150	15	30		35	70	Емтихан
Маркетингті басқару этикасы	БеП/ТК	1	5	150	15	30		35	70	Емтихан
Қорытынды аттестаттау										
Магистрлік проект		2	12	360						

"7M04_ -Бизнес, басқару және құқық" білім беру саласындағы, 7M041-
«Бизнес және басқару» дайындық бағытындағы, «M072-Менеджмент және
басқару» білім беру бағдарламасының тобы бойынша, 7M04114 - Іскерлік
әкімшілендіру (Executive MBA) білім беру бағдарламасына

РЕЦЕНЗИЯ

Білім берудің халықаралық стандарт жіктемесіндегі коды 0410
Дайындық деңгейі Магистратура
2024 жыл үшін,

7M04114 Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA) бағдарламасының мақсаты: алдыңғы жинақталған тәжірибені жүйелеу және саралау, білім алушылардың стратегиялық ойлауын, кәсіпкерлік дағдыларын, жанашылдық пен көшбасшылық қабілеттерін дамыту. Қарастырылып отырған білім бағдарламасы менеджмент, маркетинг, экономика және қаржыны тереңдетіп оқыту және заманауи ақпараттық технологияларды меңгеру мүмкіндігімен ерекшеленеді.

Білім бағдарламасы жұмыс тәжірибесі бар адамдарға арналған, оқыту нәтижелеріне (игерілген білім мен кәсіби дағдылар) бағыттталып, стратегиялық ойлауды дамытады.

7M04114 Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA) білім беру бағдарламасы бизнес саласында заманауи білімі мен дағдылары бар, процестерді және адам ресурстарын басқаруға қабілетті, компанияның стратегиясын қалыптастыра алатын, стратегиялық және операциялық мақсаттарды анықтай алатын және оларға ғылыми құралдарды қолдана отырып қол жеткізе алатын басқарушы кадрларды даярлауға арналған бағдарлама. Басқару саласындағы кадрларға арналған бұл бағдарлама басқару шешімдерін қабылдау негіздерін зерттейді, табысты бизнес пен болашақ мансапты жүргізу дағдыларын алады, кәсіби білімді айтарлықтай нығайтып, мақсаттарға жету әдістерін үйренеді.

Бағдарламаның негізгі ерекшелігі – қосдипломды бағдарлама, білім алушылар шетелдік оқу орнында - Слупск қаласындағы Помор университетінде өз білімдерін жетілдіріп, тәжірибелерін шындайды. EMBA деңгейіндегі бағдарлама бірегей және білім алушының жеке курстарда алған білімі мен дағдыларын магистрлік жоба жасау арқылы аяқтайды. Пікір беріліп отырған білім бағдарламасы кәсіби қоғамдастық өкілдерінің талаптарына сәйкес келеді.

Білім беру бағдарламасы бекітіліп, 7M04114 Іскерлік әкімшілендіру (Executive) MBA бағытында іске асыруға мақұлданады.

Семей қаласы мәслихатының аппарат
басшысы

Мусина Л.Б.
08.01.2024 жыл

«СЕМЕЙ ҚАЛАСЫНЫҢ ШӘКӘРІМ АТЫНДАҒЫ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ ДАМУ ЖОСПАРЫ

7M04114 Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA)

(ББ коды және атауы)

2024-2025 жылға

Семей 2024 ж.

Мазмұны

№	Бөлім атаулары	Беттер
1.	Білім беру бағдарламасының даму жоспарының төлқұжаты	3
2.	Білім беру бағдарламасының аналитикалық негіздемесі	4
2.1	Білім беру бағдарламасы туралы ақпарат	4
2.2	Оқушылар туралы мәлімет	5
2.3	Білім беру бағдарламасының дамуының ішкі және сыртқы жағдайлары	5
2.4	Білім беру бағдарламасының жүзеге асыратын педагогикалық ұжым туралы ақпарат	6
2.5	Білім беру бағдарламасының жетістіктерінің сипаттамалары	7
3	Білім беру бағдарламасының дамыту жоспарының негізгі мақсаттары	7
4	Білім беру бағдарламасының тәуекелдерін талдау	8
5	Білім беру бағдарламасының дамыту бойынша іс-шаралар жоспары	9

**1. Бакалавриат/магистратураның даму жоспарының төлқұжаты 7M04114 Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA)
(БББ атауы)**

1	Даму негізі	КеАҚ «Семей қаласының Шәкәрім атындағы университетінің» 2023-2029 жылдарға арналған даму бағдарламасы Жоғары мектептің жұмыс жоспары
2	Іске асыру мерзімі	2024-2025 оқу жылына
3	Іске асырудан күтілетін нәтижелер	Ұлттық экономиканың барлық салаларында ұйымның стратегиясын әзірлеп, іске асыра алатын, оны бәсекелестік жағдайында ілгерілете алатын, қаржылық және бизнес-шешімдер қабылдай алатын, экономикалық және қаржылық жұмысты, ҚР меншігінің барлық нысандарындағы кәсіпорындар мен ұйымдардың өндірістік-шаруашылық қызметін талдау мен жоспарлауды жүзеге асыра алатын жоғары білікті мамандарды даярлау.

2. БББ аналитикалық негіздемесі

2.1 Білім беру бағдарламасы туралы ақпарат

Білім беру бағдарламасы Дублин дескрипторлары мен Еуропалық біліктілік шеңберіне сәйкес ұлттық біліктілік шеңберіне және кәсіби стандарттарға сәйкес әзірленген. Магистранттың білім беру бағдарламасын игерудің әдеттегі мерзімі - 2 жыл.

БББ «7M04114 Искерлік әкімшілендіру (Executive MBA)» Академиялық комитеті әзірледі.

Магистрлерді даярлау бойынша білім беру процесінің аяқталуының негізгі критерийі білім алушылардың кемінде 60 кредитті, онын ішінде теориялық оқытудың 30 кредитін игеруі болып табылады, кәсіби құзіреттіліктерді қалыптастыру блогі ВК – 6 кредит, тұлғаны дамыту және көшбасшылық қасиеттерді қалыптастыру блогінің пәндері - БД/КВ-10 кредит, ПД/КВ-14 кредит, ҒЗТКЖ-18 кредит, магистрлік диссертацияны ресімдеуге және қорғауға 12 кредит және «7M04114 Искерлік әкімшілендіру (Executive MBA)» білім беру бағдарламасы бойынша іскерлік әкімшілендіру магистрі дәрежесі беріледі.

Бизнес жоғары мектебінде іске асырылатын 7M04114 Искерлік әкімшілендіру (Executive MBA) білім беру бағдарламасы өңірлік еңбек нарығының қажеттіліктері мен жұмыс берушілердің пікірін ескере отырып әзірленді. Магистратураның 7M04114 Искерлік әкімшілендіру (Executive MBA) білім беру бағдарламасын игеру нәтижесінде алынған білім мен дағдыларды қолдану түлекке кең лауазымдық позицияларға ие болуға мүмкіндік береді және мемлекеттік органдарда да, ұйымдарда, кәсіпорындарда, әртүрлі ұйымдық-құқықтық нысандағы мекемелерде де мансаптық өсуді қамтамасыз етеді. 7M04114 Искерлік әкімшілендіру (Executive MBA) білім беру бағдарламасының өзектілігі әртүрлі меншік және шаруашылық нысандарындағы кәсіпорындар мен ұйымдар үшін экономист-менеджерлерге деген сұранысқа байланысты. Бірде - бір компания экономистер мен менеджерлерсіз өмір сүре алмайды-өйткені компания пайда болғаннан кейін бірден аналитикалық жұмыс, жоспарлау және болжау, бизнес-процестерді ұйымдастыру және басқару қажеттілігі туындайды. Бағдарлама бизнес иелеріне, компаниялардың директорлары мен менеджерлеріне, мемлекеттік органдардың басшылары мен мамандарына, жоба менеджерлері мен мамандарына арналған.

7M04114 Искерлік әкімшілендіру (Executive MBA) білім беру бағдарламасы бойынша Искерлік әкімшілендіру магистрі дәрежесін бере отырып, 7M04114 Искерлік әкімшілендіру (Executive MBA) білім беру бағдарламасы білім беру, әдіснамалық, зерттеу және экономикалық пәндерді тереңдетіп оқытуды көздейді.

2.2 Білім алушылар туралы мәлімет

2024-2025 оқу жылында 7M04114 Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA) білім беру бағдарламасына магистранттар қабылданады.

Оқыту негізі	Оқу жылы 2024-2025 оқу жылы
Шарт	7
Барлығы	7

2.3 БББ дамуының ішкі және сыртқы жағдайлары

ЖОО-да білім беру процесінде пайдаланылатын материалдық-техникалық және ақпараттық ресурстарды қоса алғанда, магистранттарды оқытудың қолайлы ортасы құрылды, олар жеткілікті болып табылады және негізгі қызмет үшін белгіленген талаптарға, ЖОО-ның Даму стратегиясы мен ББ мақсаттарына сәйкес келеді, білім алушылардың жеке қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін есепке алу негізінде олардың кәсіби құзыреттілігін қалыптастыруға жәрдемдеседі.

7M04114 Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA) білім беру бағдарламасы бойынша білікті кадрларды даярлаудың мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізу үшін техникалық ресурстардың әртүрлі түрлері бар:

- аудиториялар мен дәріс залдары заманауи компьютерлермен жабдықталған;
- интерактивті тақталары бар аудиториялар;
- Интернет-ресурстарға жоғары жылдамдықпен қол жеткізу;
- қағаз және электрондық жеткізгіштердегі материалдары бар кітапхана
- халықаралық рефераттық дерекқорларға қол жеткізу (Scopus және Web of science);

7M04114 Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA) білім беру бағдарламасы бойынша магистранттарды даярлауды Бизнес жоғары мектебі қамтамасыз етеді. Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA)» білім беру бағдарламасы Шугаев көшесі, 159/3 көшесіндегі №8 оқу ғимаратында жүзеге асырылады. Бизнес жоғары мектебі 3-ші қабатта орналасқан, оқытушылық бөлме, кафедра меңгерушісінің кабинеті, компьютерлік сыныпты, мамандандырылған кабинетті, интерактивті проектормен және оқу - әдістемелік әдебиеттермен жабдықталған дәріс кабинетін қамтитын материалдық-техникалық базасы бар.

Ais.semgu.kz порталында орналасқан электрондық журналда қазақ және орыс тілдерінде оқытылатын барлық пәндер бойынша оқу-әдістемелік материалдар, кейстер, іскерлік ойындар, бейне дәрістер және бағдарламалық қамтамасыз ету қоры орналастырылған.

Университеттің ресми сайтында shakarim.edu.kz. жеке парақшасы бар. Білім беру бағдарламасының оқу-әдістемелік құжаттары қолданыстағы нормативтік құжаттарға сәйкес әзірленді:

- ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты;
- Мамандықтың типтік оқу жоспары;
- Элективті пәндер каталогы;
- Оқу жоспары;
- Пәндердің оқу-әдістемелік кешендері (силлабустар);

Бекітілген кестеге сәйкес оқу сабақтары: дәрістер, практикалық сабақтар on-line және Off-line режимдерінде өткізіледі.

Отандық және шетелдік жоғары оқу орындарында, әртүрлі меншік нысанындағы ұйымдарда біліктілікті арттыру курстары мен ғылыми тағылымдамалардан өту арқылы, сондай-ақ бейіні бойынша жетекші мамандарды, таяу шетелдің жоғары оқу орындарынан ғалымдарды шақыру арқылы оқытушылардың біліктілігін арттыруға ерекше назар аударылады.

Отандық және шетелдік жоғары оқу орындарында, әртүрлі меншік нысанындағы ұйымдарда біліктілікті арттыру курстары мен ғылыми тағылымдамалардан өту арқылы, сондай-ақ бейіні бойынша жетекші мамандарды, таяу шетелдің жоғары оқу орындарынан ғалымдарды шақыру арқылы оқытушылардың біліктілігін арттыруға ерекше назар аударылады. Порталда оқытушылардың профильдері мен ғылыми қызметі мен біліктілігін арттыру нәтижелері көрсетілген: <https://shakarim.edu.kz/faculty/7>

ЖОО-да білім беру процесін жанарту үшін де маңызды. Бұл тек жоғары оқу орнының ғана емес, сонымен қатар болашақ мамандардың бірыңғай еңбек нарығының қатысушылары ретінде бәсекеге қабілеттілігіне ықпал етеді. Қос дипломды бағдарлама бойынша кафедра Слупск қаласындағы (Польша) Помор университетімен ынтымақтастық орнатқан.

2.4 Білім беру бағдарламасын жүзеге асыратын педагогикалық ұжым туралы ақпарат

7M04114 «Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA)» ББ іске асыру ҚР МЖМБС талаптарына сәйкес ғылыми-педагогикалық кадрлармен қамтамасыз етіледі. «Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA)» бағыты бойынша магистранттарды даярлауға 12 штаттық оқытушы жұмылдырылады. Штаттық оқытушылардың үлесі -100 %. Ғылыми дәрежелері мен ғылыми атақтары бар оқытушылардың үлесі штаттық оқытушылар санынан-100 %. ПОҚ құрамында 8 ғылым кандидаты және 4 PhD докторы бар. Білім беру бағдарламасын жүзеге асыратын ПОҚ дәрежесі біртіндеп өсу үрдісіне ие. Кафедра бейіні бойынша базалық білімнің болуы-100%.

Кафедра профессорлық-оқытушылық құрамның мансаптық өсуіне және кәсіби дамуына мүмкіндік береді. Кафедрада ғылыми-педагогикалық кадрларды қалыптастыру экономика ғылымдарының магистрлерін және ББ бойынша PhD философия докторын даярлау жолымен жүзеге асырылады.

Оқыту әдістеріндегі оқытушылардың құзыреттілік деңгейі оқу курстарының мазмұнын тиімді ашу және магистранттарда бағдарламаның мақсаттарында көзделген оқу нәтижелеріне қол жеткізу үшін қажетті білім мен дағдыларды (құзыреттерді) қалыптастыру үшін жеткілікті. Силлабустарда пәнді оқу барысында алатын құзыреттер қарастырылған, оқытушылардың жеке жоспарларында оқытылатын пәндерді жетілдіру бағыттары ашылған. Оқыту кезеңінде оқытушылар институттың кітапхана қорының барлық оқу-әдістемелік материалдарын пайдаланады. Кафедра оқытушылары ЖОО-ның өздері жүзеге асыратын оқу курстары тобы үшін қабылдаған оқыту әдістерін жақсы меңгерген, сондай-ақ оқу курсының мазмұнының пәндік саласы бойынша практикалық жұмыс тәжірибесі бар, бұған ашық

сабақтардың материалдары, АСК отырысының хаттамалары дәлел бола алады. Оқыту сапасын арттыру мақсатында 7M04114 «Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA)» ББ іске асыруға жұмыс берушілер, стейкхолдерлер шақырылады. Жоғары білім беру жүйесін дамытудың негізгі трендтерінің бірі университеттерді интернационалдандыру болып табылады, оның шеңберінде дәрістер оқу және бірлескен ғылыми ынтымақтастық үшін шетелдік рейтингтік жоғары оқу орындарының жетекші шетелдік ғалымдары тартылады. Білім беру бағдарламасын жасағанда ұйым басшылары - Абай облысы Семей қаласы Ішкі саясат бөлімінің басшысы Есенжолов Нуржан Ергалиұлы және Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы мемлекеттік басқару Академиясының Абай облысы бойынша Филиал директоры Абжаков Асет Талғатбекұлы қатысты.

№	Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	2024-2025 оқу жылы
1	БББ бойынша ғылыми дәрежесі бар ПОҚ үлесі	%	100

Профессор-оқытушылар құрамының орташа жасы-50 жас. Кафедраның барлық оқытушыларының тиісті базалық экономикалық білімі бар.

Кафедра профессорлық-оқытушылық құрамның мансаптық өсуіне және кәсіби дамуына мүмкіндік береді. Оқытушылардың оқыту әдістемесі бойынша құзыреттілік деңгейі оқу курстарының мазмұнын тиімді ашу және магистранттарда бағдарлама мақсаттарында көзделген оқыту нәтижелеріне қол жеткізу үшін қажетті білім мен дағдыларды (құзыреттіліктерді) қалыптастыру үшін жеткілікті. Порталда оқытушылардың профильдері мен ғылыми қызметі мен біліктілігін арттыру нәтижелері көрсетілген: <https://shakarim.edu.kz/faculty/7> ББ-ны іске асыратын ПОҚ жыл сайын өз біліктілігін арттырады, семинарларға, мастер-кластарға, тренингтерге және т.б. қатысады.

2.5 БББ жетістіктерінің сипаттамасы

Берілген ББ айырмашылығы мен бірегейлігі-қазіргі заманғы талаптарға сәйкес келетін жақсы материалдық-техникалық базасы бар. Бұл мамандандырылған аудиториялардың болуы, жоғары білікті ғылыми - педагогикалық құрамның болуы (ПОҚ ғылыми дәрежелілігі 100 % құрайды, педагогикалық құрамда өндіріс өкілдерінің болуы, оқытудың қолжетімді құны, еңбек нарығында талап етілетін оқыту траекторияларының болуы).

3. ББ дамыту жоспарының негізгі мақсаттары

Білім беру бағдарламаларының мақсаттары мен міндеттері әлеуетті тұтынушылардың талаптары мен сұраныстарын ескере отырып және әлеуетті жұмыс берушілердің, талапкерлердің мүдделерімен, ЖОО әлеуетімен, тұтастай алғанда мемлекет пен қоғамның талаптарымен айқындалатын білім беру бағдарламасының қажеттілігін бағалау негізінде тұжырымдалған.

7M04114 «Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA)» білім беру бағдарламасы тұрақты әлеуметтік-экономикалық даму үшін қолайлы жағдайлар жасау мақсатында экономиканың барлық салаларында кешенді басқару міндеттерін тиімді шешуге қабілетті, қазіргі еңбек нарығында бәсекеге қабілеттіліктің жоғары деңгейіне ие, басқарушы кадрларды даярлауға бағытталған.

№	Тапсырма аттары	Дамыту мерзімі	Дамыту сатысы
1	Толыққанды, сапалы кәсіптік білім алу үшін жағдайларды жақсарту және жетілдіру	Барлық оқу кезеңі	Кәсіби дағдыларын дамыту үшін білім беру қызметтерін жақсарту бойынша іс-шараларды әзірлеу
2	Болашақ мамандардың негізгі кәсіби құзыреттерін қалыптастыратын білім беру бағдарламаларының мазмұнын жаңарту	Барлық оқу кезеңі	Білім беру бағдарламаларының мазмұнын жаңарту кезінде жұмыс берушілер ұсынған пәндерді қосу
3	Ғылыми әзірлемелердің инновациялылығын арттыру және өндіріске енгізілген ҒЗЖ нәтижелерінің санын ұлғайту	Барлық оқу кезеңі	ПОҚ-ның ғылыми жобаларды гранттық қаржыландыруға арналған конкурстарға қатысу деңгейін арттыру және іске асырылатын жобалар санын ұлғайту.

4. БББ тәуекелдерін талдау

№	Тәуекелдердің атауы	Тәуекелдерді жою жөніндегі іс-шаралардың атауы
1	БББ бойынша білім алушылар контингенті төмендеуіне байланысты	Мамандықтың кең ауқымы мен бірегейлігі, сондай-ақ әлеуметтік желілерде белсенді жұмыс істеу, магистранттар мен нарықтың сұраныстарына сәйкес Жұмыс оқу жоспарының мазмұнын өзгерту
2	Көптілділікті енгізу үшін тілді білудің жеткіліксіз деңгейі	Шәкәрім университеті өткізетін тілдік курстарға қатысу есебінен ПОҚ ағылшын тілін меңгеру және YouTube каналындағы платформалар және басқа да ақпараттық сайттар есебінен ағылшын тілін білуін арттыру
3	ПОҚ-ның сыртқы және ішкі академиялық ұтқырлығының жеткіліксіз дамуы	Академиялық ұтқырлық және тағылымдамалар шеңберінде магистранттар мен ПОҚ шақыру және алмасу бойынша серіктес ЖОО-лармен жұмыс, ғылыми іс-шараларды ұйымдастыру және т. б.
4	БББ бойынша ПОҚ дәрежелілігінің төмендеу қаупі	Осы білім беру бағдарламасы бойынша аталған тәуекел жоқ.
5	Келтірілген (цитируемых) журналдардағы жарияланымдардың саны аз.	КРІ арқылы материалдық ынталандыру жүйесін енгізу арқылы жариялау белсенділігіне қызығушылықты арттыру.
6	Ғылыми жобаларды гранттық қаржыландыруға қатысудың төмен пайызы.	КРІ арқылы материалдық ынталандыру жүйесін енгізу арқылы жобалар мен стартаптарға қатысуға қызығушылықты арттыру.

5. Білім беру бағдарламасының дамыту бойынша іс-шаралар жоспары

№	Критерийлер	Күтілетін нәтижелер	Өлшем бірлігі	2024-2025
1.1	Жұмыс берушілердің ұсынымдарын ескере отырып, кәсіптік стандарттар негізінде білім беру бағдарламасын жаңарту	Түлектердің тәжірибеге бағдарлануын арттыру және кәсіби құзыреттілігін дамыту мақсатында 7M04114 «Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA)» білім беру бағдарламасына сараптама жүргізу	іс жүзіне	
1.2	Негізгі және кәсіби құзыреттерін, еңбек нарығының сұраныстарын дамытуға сәйкес элективті пәндер каталогтарын мониторингілеу және жаңарту	Еңбек нарығының сұраныстарына сәйкес түлектердің негізгі және кәсіби құзыреттіліктерін дамытуға бағытталған элективті курстарды қосу арқылы білім беру бағдарламалары мазмұнының сапасын жақсарту.	іс жүзіне	
1.3	Оқу процесіне білім алушылардың танымдық белсенділігін, коммуникативтік қабілетін дамытуға ықпал ететін заманауи оқыту технологияларын енгізу	Танымдық белсенділікті дамытуға ықпал ететін жұмыстардың жаңалығы мен алуан түрлілігін ескере отырып, оқу пәндерін оқыту сапасын жетілдіру.	іс жүзіне	
1.4	Әлеуметтік әріптестер мен жұмыс берушілерді білім беру бағдарламаларын әзірлеуге, іске асыру сараптамасына тарту	Нарықтың сұраныстары мен жұмыс берушілердің ұсынымдарын ескере отырып, іске асырылатын білім беру бағдарламаларының сапасын жақсарту	бірлік	ҚР Президентінің жанындағы Мемлекеттік басқару Академиясының Абай облысы бойынша Филиал директоры Абжаков А.Т..
1.5	Ағылшын тілінде элективті курстарды әзірлеу және енгізу	Оқу процесіне ағылшын тілінде пәндерді енгізу	бірлік	-

1.6	Оқу процесіне инновациялық технологияларды қолдану бойынша семинарлар мен дөңгелек үстелдер өткізу	Оқу процесіне инновациялық технологияларды енгізу	бірлік	Project Management бағдарламалық өнімін оқу үрдісіне енгізу
1.7	Іске асырылатын БББ бойынша оқу, оқу-әдістемелік және ғылыми әдебиеттерді басып шығару	Білім беру бағдарламаларының іске асырылатын пәндері бойынша оқу-әдістемелік қамтамасыздандыруды жетілдіру	бірлік	1
1.8	Барлық деңгейдегі білім алушылар мен ПОҚ академиялық алмасуды дамыту мақсатында шетелдік және отандық серіктес жоғары оқу орындарымен шарттар жасасу	Барлық деңгейдегі білім алушылар мен профессорлық-оқытушылық құрамның академиялық алмасуын дамыту үшін шетелдік және отандық серіктес ЖОО-лардың базасын құру	бірлік	1
1.9	Серіктес жоғары оқу орындарынан білім алушыларды семестрге, қысқа мерзімді тағылымдамаларға, практикаға және т. б. оқуға шақыру.	Білім беру бағдарламаларының Халықаралық танылуын дамыту, білім алушылардың академиялық ұтқырлық бағдарламаларын іске асыру	адам саны	Слупск қаласындағы Помор университеті (Польша)
1.10	ПОҚ мен білім алушылардың академиялық алмасудың халықаралық бағдарламаларына қатысуы	7M04114 «Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA)» - бағыты бойынша білім беру бағдарламаларын іске асыратын шетелдік университеттермен халықаралық ынтымақтастықты дамыту	адам саны	1
1.11	ПОҚ және білім алушылардың шығыс академиялық ұтқырлығын 7M04114 «Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA)» бағыт бойынша дамыту	Шетелдік жетекші жоғары оқу орындарында ұқсас бағдарламаларды іске асыру тәжірибесін пайдалану негізінде білім беру бағдарламасын жетілдіру	адам саны	1

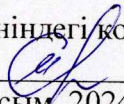
2.1	5 жылда бір рет білім беру бағдарламаларын іске асыру үшін ғылыми-педагогикалық кадрлардың кәсіби деңгейін арттыру және даярлау	Республикалық және халықаралық деңгейде біліктілігін арттырудан өткен ПОҚ үлесі 20-дан кем емес%	адам саны	2
2.2	ПОҚ біліктілігін арттырудан, қайта даярлаудан, тағылымдамадан халықаралық деңгейде өтуі	ПОҚ біліктілігін арттыру, қайта даярлау, тағылымдамадан өту бағдарламасының кемінде 2 оқытушысының халықаралық деңгейде өтуі	адам саны	1
2.3	Web of Science және Scopus дерекқорларымен индекстелетін халықаралық басылымдарда ПОҚ еңбектерінің жарияланымдарын ілгерілету	ПОҚ жалпы санының кемінде 30% Web of Science және Scopus дерекқорларымен индекстелетін басылымдарда ғылыми зерттеулердің нәтижелерін жариялаған ПОҚ үлесін ұлғайту	%	1
3.1	Шетелдік жоғары оқу орындарымен халықаралық ынтымақтастық бойынша шарттар жасасу	Бірлескен жобаларды іске асыру, шетелдік әріптестермен ғылыми жарияланымдар дайындау, білім алушылардың ғылыми тағылымдамадан өтуі үшін базалар құру	бірлік	1
3.2	7M04114 «Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA)» білім беру бағдарламасы бойынша оқу үшін шетелдік білім алушыларды тарту	Шетелдік білім алушылар санын ұлғайту	адам саны	-
3.3	Халықаралық әріптестермен бірлескен ғылыми-практикалық іс-шараларды ұйымдастыру	ПОҚ ғылыми және ғылыми-әдістемелік қызметінің тиімділігін арттыру, шетелдік әріптестермен тәжірибе алмасу	бірлік	1
3.4	Магистрлік жобалар мен диссертациялар бойынша дәрістер мен консультациялар оқуға шетелдік мамандарды шақыру	Білім беру бағдарламаларын іске асыруда шетелдік мамандардың тәжірибесін енгізу негізінде білім беру бағдарламаларының мазмұндық компонентін жақсарту	бірлік	1

3.5	Білім беру бағдарламаларын іске асыруға неғұрлым білікті шетелдік мамандарды тарту мақсатында озық шетелдік ғылыми-білім беру ұйымдарымен ынтымақтастықты кеңейту	Жетекші жоғары оқу орындарының тәжірибесіне сәйкес негізгі және кәсіби құзыреттіліктерді қалыптастыру	адам саны	1
4.1	Оқу аудиторияларын техникалық оқыту құралдарымен кезең-кезеңмен жабдықтау (проекторлар, панельдер, интерактивті және мультимедиялық такталар, көпфункционалды құрылғылар, веб-камера, проекторға арналған экран)	Кафедраға бекітілген оқу аудиторияларын техникалық оқыту құралдарымен жарактандыру (проекторлар, панельдер, интерактивті және мультимедиялық такталар, көпфункционалды құрылғылар, веб-камера, проекторға арналған экран)	бірлік	+
4.2	Білім беру процесін автоматтандыруды жүргізу (тестілеу, сессияны басқару, білім алушылар контингентінің қозғалысы, деканат, кафедра, ПОҚ жүктемесі, кесте, кітапхана, силлабустар)	Білім беру процесін автоматтандыру негізінде ақпаратты басқару (тестілеу, сессияны басқару, білім алушылар контингентінің қозғалысы, деканат, кафедра, ПОҚ жүктемесі, кесте, кітапхана, силлабустар)	факт	ais.semgu.kz. ok.semgu.kz сайттардағы барлық процестер
4.3	ПОҚ және білім алушылардың ғылыми зерттеулері нәтижелерінің толық мәтінді базасын, ПОҚ (мақалалар, монографиялар және т. б.) толықтыру	Ғалымдардың ғылыми еңбектері, ПОҚ және білім алушылардың зерттеулері, ПОҚ (мақалалар, монографиялар және т. б.) нәтижелерінің санын ұлғайту	бірлік	2
4.4	Ғылыми және оқу әдебиеті қорын, оның ішінде іске асырылатын білім беру бағдарламалары бойынша электрондық жеткізгіштерде кеңейту	Қазіргі заманғы білім беру және ақпараттық ресурстар негізінде, оның ішінде электрондық жеткізгіштерде білім беру бағдарламаларын іске асыруды қамтамасыз ету	%	20

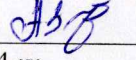
4.5	Бизнес жоғары мектебінің сайтын толықтыру және жетілдіру мониторингі	Білім беру бағдарламаларын іске асырудың әртүрлі аспектілері бойынша БЖМ сайтын қалыптастыру	%	100% үнемі
4.6	Жұртшылықты ақпараттандыру	Өткізілетін іс-шараларды, ББ-ға енгізілетін өзгерістерді, алдағы іс-шаралар анонстарын жариялау арқылы әлеуметтік желілерде өз ББ-ны орналастыру бойынша жұмысты тұрақты жүргізу.	%	100%

7M04114 Іскерлік әкімшілендіру (Executive MBA) ББ менеджері Исакова М.С.

ҚАРАСТЫРЫЛДЫ

Академиялық сапа жөніндегі комиссиясының отырысында
 Комиссия төрағасы Исакова М.С.
 №1 хаттама, «06» маусым 2024 ж.

КЕЛІСІЛДІ

БЖМ деканы м.а. Зейнуллина А.Ж.
 «03» маусым 2024 ж.